

ספרו' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקומי שיחות

וזאת הברכה ב
(מתוך חלק יד, ע' 164)

מאת כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ואחת לבריאה

השנה תהא שנת פלאות אראנו

וזאת הברכה ב

„אמרו לפני מלכיות כו' כדי שתמ" ליכוני עליכם", הרי מובן שמעיקרי הענינים דשמע"צ ושמח"ת היא קליטת המשכה זו ד"תמליכוני עליכם", ש" נמשכת בגילוי ובפנימיות בשמע"צ כו' יי.

ועפ"ז יש לבאר בפשטות השייכות דשמח"ת למש"כ יי בפרשתנו, מש"כ „ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל", שבוה ב' ענינים: „ויהי בישורון מלך", הוא בחי' תמליכוני עליכם, המשכת בחי' מלכותו ית' יי; ו"בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל", הוא „שכולם מתאספים יחד להיות לאחדים כאחד" ואין בהם התחלקות דראש ורגל יי.

הראשון (בתק"ש דר"ה) „אנו ממליכים עלך גו את הבורא ביום זה" (אבודרהם. סעמי התקיעות). וראה ד"ה יו"ט של ר"ה תשי"ב (11) ראה לקו"ת סוכות פב, סע"ג: „וזהו עצרת... להיות לכם למשמרת לכל השנה קבלת מלכותו ית'... והיינו כמ"ש שום תשים עליך מלך". ובריש ע"ד שם, ובקיצור לסי' שם. וראה גם שם פו, סע"ג (במ"ש ביום השמיני (שהוא שמ" ע"צ) שלח את העם — דאין מלך בלא עם). צד, ד. אה"ת בהוספות לשמע"צ סע' א'תתקמו. ד"ה ביום השמע"צ תרצ"ה פכ"ו, ובכ"מ.

(12) לג, ה.

(13) וראה פרשי' עה"פ: תמיד עול מלכותו עליהם.

(14) לקו"ת ר"פ נצבים כביאור הכתוב ויהי בישורון מלך.

וכתוב זה אינו רק פסוק (ופרט) אחד בהסדרה, כ"א זוהי הקדמה ו"כלי" לכל הברכות שלאח"ז, שהן (עיקר התוכן ו)שם

א. כמדובר כמ"פ: — מזה שכ' הרמב"ם: (ועד"ז בגמרא) בנוגע ל' קריאת פ' וזאת הברכה בשמח"ת: „ולמחר קורין וזאת הברכה", כהמשך וכסיום קריאות התורה במועדות — „משה תיקן להם לישראל שיהיו קור" אין בכל מועד ענינו" — משמע כי השייכות ד"וזאת הברכה" ליו"ט ה' אחרון של חג היא [לא רק לפי "שהיא סוף כל המועדות" או "כדי לסמוך שמחת התורה שזכו לסיימה לשמחת החג" או "כדי לסמוך ברכת המלך שלמה לברכת משה" או אלא] לפי ש" פרשת וזאת הברכה היא „ענין ה' מועד" שנקראת בו.

ב. והנה ה' אפשר לבאר ע"פ הידוע שבשמע"צ (שאו עושים שמחת תורה) היא הקליטה יי שאו נקלטות בפנימיות כל ההמשכות דר"ה (וה' חודש בכלל). ומכיון שעיקרו ותוכנו של ר"ה הוא מה שישראל מכתירים את הקב"ה למלך עליהם, כמארז"ל יי

(1) ראה לקו"ש ח"ט ע' 237 ואילך, לעיל ע' 156 ואילך.

(2) ה' תפלה פ"ג ה"ח ואילך.

(3) מגילה לא, א.

(4) ר"ן מגילה פ' בני העיר (הובא בתוי"ט מגילה שם).

(5) מח"ז ס' שפה.

(6) מח"ז שם. אבודרהם סדר תפלת סוכות.

(7) וראה בלקו"ש שם כמה עניני שייכות.

(8) ראה לקמן הערה 17.

(9) ראה לקו"ת שמע"צ פה, ג, פת, ד, אה"ת שם ע' א'תשפט. ובכ"מ.

(10) ר"ה טו, סע"א. ובל' הרס"ג הענין

(א) עצרת (תהי' לכם) ל' מלכות וממ"שלה" (ב) "כנישין תהי לכוף", כפי התרגום י"ו, "היינו התאספות והתקבצות, שכל בני ישראל יתקבצו כולם להכלל במקום אחד במקורם ושרשם" י"ז. שהן ב' הנקודות ד"ויהי בישורון מלך" — בחי' מלוכה, "בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל", קיבוץ והתכללות כולם יחד, אשר הא בהא תליא, כנ"ל י"ו.

ג. אמנם עדיין צלה"ב: שמע"צ היא הקליטה דכל עניני חודש תשרי ועיקר ענינו של שמע"צ ושמח"ת הוא שמחה, ובמה מתבטא בהשמחה דשמ"ע"צ ושמח"ת ענינו של ר"ה דוקא, יותר משאר עניני חודש זה.

והביאור כזה:

ענין תמליכוני עליכם בא לידי ביטוי בהתאחדות והתכללות שכל ישראל שוין בהן כנ"ל י"ו, וכמו שנאמר בנוגע לר"ה, "אתם נצבים היום כלכם רא"שיכם שבטיכם גוי" שכולם הם לאחדים כאחד י"ז, וגילוי בחי' זו הוא דוקא בשמע"צ ושמח"ת, שענינו הוא

וב' ענינים אלו תלויים זכ"ז י"ו, כי בעבודה זו דתמליכוני עליכם שווים כל ישראל: מכיון דתמליכוני עליכם נעשה ע"י ביטול וקב"ע מלכות שמים, הרי באם ישנו בזה חילוק בין הסוגים דראשיכם גוי' שואב מימך — אי"ז ביטול גמור וקב"ע מלכות שמים שלי"מה י"ו.

וכדוגמת הכתרת מלך בור"ה, שהיא ע"י ביטול העם, בשלימות הביטול, בעת ההכתרה, שווה בביטול זה שר גדול ואיש פשוט. באם ירגיש השר מציאותו, יהא חסר בביטולו להמלך, וההבדלה בין שר ואיש פשוט באה רק לאחר ששכר נעשה מלך וגזור גזירות, שאו ישנם חילוקים באופן קיום הגזירות (אבל לא בעת ההכתרה).

וב' ענינים אלו מרומזים גם בשם שמיני עצרת י"ז, שמהפירושים כזה:

כל הסדרה "וזאת הברכה", כי הכלי לברכה הוא כולנו כאחד דוקא, "בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל" — ראה לקו"ש ח"ט ע' 235 ואילך.
15) ראה פירש"י בהכתוב כסופו, וב' גוי"א.

16) וראה אוה"ת ברכה (ס"ע א'תתג ואילך, ס"ע א'תתכ. א'תתסו ואילך) בכ"י אור כ' הני"ל דבחי' ויהי בישורון מלך מקיף הכללי כו' נמשך ע"י בהתאסף ראשי עם (יראה וקב"ע ו) התכללותם כולם יחד, ושייכותו לשמח"ת.

17) ואף דקריאת וזאת הברכה היא בשמח"ת ולא בשמע"צ — ראה לקו"ש שם ע' 226, שלכן נאמר בזה הלי' "למחר קורין וזאת הברכה" ולא כבשאר יו"ט שני שנאמר "בשני קורין" — מזה שבא"י קורין וזאת הברכה בשמע"צ ודלא כבכל יו"ט שקורין בא"י הקריאה דיו"ט ראשון מוכח ששמח"ת וקריאתה שייכות גם לזה שהוא יו"ט שני דשמע"צ — ראה בלקו"ש שם

שוה"ג להערה 12, לקו"ש שם ע' 237 הערה 7, 10, וכדמוכח גם מזה שבכרוב הדרושים מבואר הטעם ששמח"ת הוא ביום שמע"צ מצד ענינו של שמע"צ (לפי שאו היא הקליטה, וכיו"ב) — ראה לקו"ת ד"ה ביום השמע"צ הא' בסופו (פד, ג), והשני אוה"ת ד"ה ביום השמע"צ (ע' א'תשעס), ובכ"מ.

18) ראה זח"ג רנו, רע"ב, אוה"ת שמ"ע"צ ע' א'תשעו ואילך, ס"ע א'תתקמז.

19) עה"פ פנחס כט לה.

20) לקו"ת רד"ה ביום השמע"צ (פד, ד), וראה אוה"ת שם ע' א'תשעז, ועוד.

21) לקו"ת ר"פ נצבים.

שמחה דשמע"צ ושמח"ת אינה קשורה במצוה וענין מיוחד, כ"א שאז הוא ענין השמחה עצמה.

ומכיון שהיא שמחה בלי שייכות למצוה מיוחדת כו', הרי מובן שה-שמחה היא למע' ממדידה והגבלה ד-שאר המועדים³¹.

ולכן מנהג כל ישראל שדוקא בה-שמחה דשמע"צ ושמח"ת שמחים בזה כל ישראל בשהו בלי כל חילוק.

דבהשמחה דסוכות, מכיון שהיא שיי-כת למצות היום, הרי השמחה מוגבלת לפי אופן וערך המצות. ומכיון שישנם חילוקים בקיום המצות דד' מינים וסוכה (כגון מה שאנשים מחויבים בזה משא"כ נשים וכו'), הרי מובן שעד"ז ישנם חילוקים בהשמחה ה-שייכת למצות אלו.

וגם שמחת ביה"ש, שעלי' אמרו "מי שלא ראה שמחת ביה"ש לא ראה שמחה מימיו"³², הנה מאחר שהיא שייכת לחגה"ס ולניסוך המים שבו³³, ישנם בזה כמה חילוקים: דרק

קליטה וגילוי, אלא שבר"ה הגילוי הוא בתנועה דביטול וקב"ע ובשמע"צ ושמח"ת מתגלה הוא בהיחוד והת-כללות דכל ישראל בתנועה ד"שמחה" (שענינה גילוי³⁴) — כי דוקא בשמ-ע"צ ושמח"ת מנהג ישראל הוא דכל ישראל שמחים בזה בשהו, בלי חי-לוק³⁵.

[משא"כ ענינו של יהכ"פ אף ש-שרש ענין הכפרה הוא מצד עצמותו ית' שלמע' מהתחלקות, ועד"ז הוא בנפש שבא מצד עצם הנשמה³⁶, מ"מ הכפרה עצמה היא בכאו"א לפי ענינו ועונותיו הפרטיים]³⁷.

ד. והביאור: שלש רגלים ענינם הוא "מועדים לשמחה", אלא שבענין זה שמע"צ ושמח"ת מיוחדים הם. כי בכל הג' רגלים השמחה קשורה במצות היום או בענינו של יום: בפסח — לפי שהוא "זמן חרותנו"; בשבועות הוא "זמן מתן תורתנו"; וגם בסוכות ש-הוא "זמן שמחתנו" קשורה השמחה במצוות גטילת ד' מינים וישיבה בסו-כה, כפשטות הכתובים³⁸; ואילו ה-

שו"ע אדמוה"ז סי' תצד סי"ח מרש"י פס"ח סח, ב ד"ה דבעינין, ראה שם יבד (— סוכות), אבל ראה ירושלמי חגיגה פ"א ה"ב (שמחת שלמים), וראה תו"ת שם פסוק יב, טו.

26 ולהעיר דנק' שמיני עצרת שהוא למעלה מ' ימי ההיקף שבחגה"ס, ומובן שעד"ז הוא בנוגע להשמחה שהיא למעלה מהגבלה (ראה לקו"ת פס, סע"ג, אוה"ת ע' א'ת"שצג), אבל צ"ע ממש"כ בתו"ש ע' 34.

27 משנה סוכה גא, א.
28 ראה רמב"ם פ"ח מהל' לולב הי"ב, ולהעיר שבהמשך לשמחת ביה"ש מבאר הרמב"ם שם בהל' טו "השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה כו'".

22 לקו"ת סוכות עט, ד, ובארוכה בדי"ה שמח תשמח תרנין בתחלתו.
23 ראה לקמן הערה 30.
24 ראה לקו"ש ת"ד בשיחה ליוה"כ ובהנשמן שם.
24* ועפ"ז יל"פ מה שאומרים ד"שמ ע"צ ור"ה משתחים בכמה עניני כחנות ויחודים עליונים כו' (המשך תרצ"ה שם, היום יום ע' צח), ולא נאמר שמשתוה ליוהכ"פ (אף שיוהכ"פ הוא הגמר והשלמות דר"ה).
25 ראה אמור כג, ד ואילך, סוכה מג, ב, פרש"י ד"ה לולב שם (ד' מינים — לשמחה), ובירושלמי סוכה פ"ג הי"א שגו' במחלוקת, ראה סו, יא (— שבועות).

היינו, שגם הראש, שענינו בכללות הוא הבנה והשגה, הנה בשמע"צ ושמ"ח"ת יש בו בחי' ביטול וקב"ע דבחי' רגל²². וזה מתבטא בענין הריקודים בשמע"צ ושמח"ת כמנהג ישראל, ש"ה הריקוד הוא ברגלים ובאופן²³ שעל ידם "רוקד" כל הגוף וגם הראש.

ו. ועפ"ז יובן דב' נקודות הנ"ל בשמיני עצרת, בחי' מלוכה — ויהי בישורון מלך", והתכללות כולם יחד — "בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל" שתלויים זב"ה, כנ"ל, לא רק ישנן בשמע"צ ושמח"ת, אלא שהן גם באות לידי גילוי בהשמחה והריקודים דשמח"ת.

וביתר ביאור: שלילת ההתחלקות בעם ישראל בשייכות לעבודת תמלי-כוני עליכם היא (נוסף על המבואר לעיל מצד שלימות ביטול העם ה-מכתירים את המלך) גם מצד בחי' ודרגת המלך:

לאחרי שכבר נעשה מלך וגוזר גזי-רות, הרי כשם שגזירותיו שונות הן, ובמדרי' חלוקות, כמו"כ שונים הם וחלוקים המקיימים את הגזירות (קטן או גדול, עבד או שר וכו'). אבל בבחי' "תמליכוני" (שהיא לפני ולמע-

חסידים ואנשי מעשה היו מרקדים", אבל כל העם האנשים והנשים באים לראות ולשמוע²⁴.

משא"כ בשמע"צ ושמח"ת, השמחה היא למע' ממדידה והגבלה, ולכן גם אין הגבלות בנוגע לאלו השמחים בשמחה זו, וכלשון הפיוט: אגיל ואשמח בשמח"ת כו' אברהם שמח בשמח"ת יצחק כו' שלמה שמח ב"שמח"ת. ומנהג ישראל שכל ישראל, אנשים ונשים וטף שמחים בשמחת תורה²⁵.

ה. והנה ידוע דבכדי שתהי' הת-אחדות וההתכללות דכל ישראל, הוא ע"י ביטול כאר"א ממציאיותו, וזה מתבטא גם בהביטול והעדר ההתחלקות שבכ"א, בהשמחה דשמח"ת —

דכשם שהוא בנוגע לכלל ישראל, שאף שישנם חילוקי מדרי' בישראל, מבחי' ראש עד בחי' רגל — מרא-שיכם שבטיכם עד שואב מימך — מ"מ מתבטלים הם ממציאיותם הפר-טית וכולם שמחים בשוה בשמע"צ ושמח"ת; כן הוא בכל אחד מישראל בפרט, שבשמח"ת צריך להיות אצלו בחי' ראש ורגל שלו בהשוואה²⁶.

(29) ראה משנה שם. רמב"ם שם הי"ד.
(30) ראה סידור שער הסוכות בסופו

(רסט, ב): "ושמחת ההקפות לפי שהיא שמחת דס"ת עצמה גבוהה היא הרבה גם מ' בחי' שמחת ביה"ש * וכל ישראל ראוים לה". וראה גם לקו"ת ברכה צד, ד: "וזהו שמחת תורה שכולם הם בשמחה הנ"ל מי שהוא בבחי' עבד לבד השמחה אצלו גדולה ביו-תר". וראה רד"ה להבין ענין שמח"ת תשי"ה. ד"ה הנ"ל תש"ו בסופו.

(31) ראה לקו"ת שם (צד, ג ואילך).

ובכ"מ) דכל הג' מועדים נק' רגלים "לפי שבו מעלה ומטה שוין ממש". וי"ל דעיקר הגילוי הוא בשמע"צ ושמח"ת.

(32) ולכן מצינו בשמע"צ שצ"ל קב"ע מלכות שמים (כהובא בהערה 11). ואדרבה בשמע"צ היא התחלה דפנימיות שהיא בחי' קב"ע, אלא שבשמע"צ השמחה צ"ל מכוּסה בקב"ע (לקו"ת שמע"צ פב, ד ואילך. תו"ש ע' 33 ואילך. וראה סה"ש תשי"ב ע' 6).

(33) משא"כ טיפוח בימים וריקוד רג-לים כשהוא יושב.

(* וראה גם לקו"ת סוכות פ, ג.

זהו קיומו של הדבר, צ"ל אשר ה' שמחה הבלתי מוגבלת דשמח"ת נר- מות היא בהשם "שמחת תורה".

והביאור בזה: ב"שמחת תורה" יש שני פירושים: (א) ישראל שמחים ב" תורה" (ב) התורה עצמה שמחה, והיינו שישראל משמחין את התורה, ומכיון שב' הפירושים הובאו בתורה, תורת אמת, מובן שב' הענינים ישנם בשמח"ת, ושייכים ותלויים זב". שזהו מהפירושים ב"זמן שמחתנו" ל' רבים, שמחת ישראל בהתורה ושמחת התורה עצמה שע"י ישראל.

ומאחר ששמח"ת שייכת לכאו"א מ" ישראל, כי כל ישראל, גם אנשים פשוטים, נשים וטף שמחים בה, צריך שיהי' הטעם מובן גם לאיש פשוט.

והנה בפשטות, הטעם הוא כפירוש הב': בכדי לשמוח בתורה שענינה ללמוד אותה ולהבינה ולהשיגה — צריך תחלה ללומדה ולהבינה כו' ואז לשמוח בה ולפי ערך הבנתו והשגתו, אבל בשמח"ת שבעת ההקפות אין לומדים בתורה ואדרבה רק מקיפים בתורה וכפי שהיא כרוכה ומכוסה ב" מפה, לכאו' אין מקום כ"כ לשמוח בתורה. ושמח"ת פירושה — שהתורה שמחה, וגילוי השמחה וגודל השמחה

מבחי' זו שיגזור עליהם גזירות) — זה שייך להמלך עצמו, והמלך אחד הוא;

וכשם שבדרגת המלך שפועלים בו ההכתרה אין שום התחלקות, כן באלו הפועלים את ההכתרה "תמליכוני עלי" כמ" הם למע' מהתחלקות — "לאחזים כאחד".

ועד"ז הוא בעילוי השמחה דשמע"צ ושמח"ת על כל ימי הסוכות:

בו' ימי הסוכות, להיות שהשמחה אז שייכת וקשורה למצות, גזירות המלך — ישנה בזה התחלקות; אבל בהשמחה דשמע"צ ושמח"ת שאינה ש" ייכת למצות, אלא שהיא בחי' תמ" ליכוני עליכם דר"ה שבא לידי גילוי בשמע"צ ושמח"ת" בקו השמחה" — בזה אין התחלקות — "יחד שבטי ישראל".

ז. אמנם ע"פ הנ"ל, שהשמחה ד- שמח"ת היא למע' ממדידה והגבלה אשר לכן אין הגבלה באלו השמחים בה — למה נקראת בשם "שמחת תורה", שמורה כי השמחה קשורה ומוגבלת לפי התורה, ולהתורה לכאו' יש מדי- דה, דמזה גופא שנאמר "ארוכה מ- ארץ מדה ורחבה מני ים", משמע שהיא בגדר מדידה אלא שמידתה היא ארוכה מארץ וכו'?"

וע"פ תורת הבעש"ט" אשר שמו של כל דבר אשר יקראו לו בלה"ק

(38) כפשטות הענין דשמח"ת דשמ" חין . . . לגמרה של תורה" (רמ"א אר"ח סתרי"ט. וראה גם טור שם).

(39) ראה לקר"ת פו, רע"א: "שמח"ת דהיינו שהתורה תהי' שמחה". צו, א: "ולכן הוא שמח"ת שהתורה עצמו שמחה כגילוי זה".

(40) סה"מ תרצ"ט ע' 68, 72. ד"ה להבין ענין שמח"ת שם (כתחילה ובסוף). וראה גם זחי"ג רנו, ב.

(34) ראה המשך תרצ"ה שם.

(35) איוב יא, ט.

(36) ראה רד"ה לכל תכלה תרצ"ט.

(37) אר"ת להה"מ ס"ח בראשית ה, סע"ב

ואילך. שעה"ות"א פ"א. לקר"ת בהר מא, ג (ובהוסמן שם). ובכ"מ.

כיון ששרש נשמות ישראל הוא למע' מהתורה, אשר לכן ישראל בכוחם לשמח את התורה (כפי' הב') — אין באה שמחה למעלה ממדידה והגבלה בישראל ע"י התורה (כפי' הא')?

והביאור: אף ששרש נשמות יש"ר אל הוא למעלה משרש התורה, מכל מקום כמו שנמשכו למטה ישנו הפרש גדול בין תורה לנשמות: ה' תורה גם כפי שהיא למטה — "או" רייתא וקוב"ה כולא חד"י, שהיא נמשכת מן העצמות בבחי' יחוד עם העצמות; אבל נש"י נתהוו באופן להיות מציאות בפ"ע, וכמשל הבן ש' הוא ממהות האב ומ"מ הוא נעשה מציאות בפ"ע, נבדל מהאב"י.

ולכן הדרך שנש"י בהיותו למטה מתקשראן בקוב"ה הוא ע"י שמתקש" רין עם אורייתא"י, תורה היא הממוצע שעל ידה מתחברין ישראל בקוב"ה"י. אמנם לאח"ז מתגלה בישראל שרשן למעלה שהוא למע' מהתורה"י, וממ" שיכים בחי' זו בתורה.

ועפי"ז תתבאר השייכות של ב' ה' פירושים בשמח"ת וקישורם זב"ו: מ' תחלה שמחים ישראל בהתורה, ועי"ז מתקשרין באורייתא, ועי"ז אורייתא מתקשרין בקוב"ה, ונתגלה בהם שרשן

(הקפות"י, ריקודים) — בכ"ז זקוקה תורה שישאל יקיפו אתה וירקדו אתה שע"י"ז מגלים השמחה ומגדילים שמ"ח התורה"י.

ה. והענין הוא: תורה מצ"ע שייכת היא למדידה והגבלה, כנ"ל, ולכן מצ"ע גם השמחה והריקודים שייכים למדידה והגבלה. אבל ע"י ישראל, ששרשם (מחשבתן) של ישראל קדמה (לכל דבר גם) לתורה"י, הנה ע"י שנתגלה בישראל לשרשם (שלמע' מהתורה) ש' הוא בל"ג — ע"י שמחה שפורץ גדר — עי"ז ממשיכים השמחה בל"ג גם בהתורה"י.

[וע"ד דאי' בספר הבהיר"י שדוד ה' מחבר תורה שלמע' בקוב"ה, היינו שהמשך בהתורה בחי' א"ס שלמע' מהתורה, ומצינו אופן שמחתו — ש' "דוד ה' מפוז ומכרכר בכל עוז לפני הוי"י" — בלי מדידה והגבלה — כטענת מיכל בת שאול].

ט. אמנם: לפי"ז צריך להבין: מ'

(41) טובב, ולא בקו ישר (וראה תורת שלום בתחלתו).

(42) ראה גם דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר (הובאו בלקו"ש ח"ד בשיחה לשמח"ת ע') ((1169)).

(43) ב"ר פ"א, ד. וראה לקו"ת שה"ש יט, ב"ג. המשך תרס"ו ד"ה וידבר גו' כמדובר סיני, ד"ה להבין ענין שמח"ת תש"ה (פכ"ו), ועוד.

(44) ע"ד המשכת ישראל בתורה ע"י שברכו בתורה תחלה (לקו"ת מסעי צא, ד. ראה כט, ג).

(45) ראה זחי"ג רכב, ב. לקו"ת שלח נא, א.

(46) ראה ש"ב וא"ה סו, שם, כב. רמב"ם סוף הל' לולב.

(47) ראה כהנמן בסה"מ ה'ש"ת ע' 66 בהערה.

(48) ד"ה וידבר גו' במד"ס שם בסופו. תש"ה שם. סה"מ ה'ש"ת שם. ועוד.

(49) ראה זחי"ג עג, א.

(50) ה'ש"ת שם. בדי"ה עוטה אור ה'ש"ת שם. ועוד.

(51) המשך תרס"ו שם.

י. וזוה מובן שהשם "שמחת תורה", בפירושו שהשמחה שייכת לתורה, אי"ז סתירה להנ"ל, שהשמחה למע' ממדידה והגבלה ושייכת לכאו"א מ- ישראל בלי התחלקות, אלא אדרבה: מכיון ששמחה זו באה ע"י שמחתם והתקשרותם לתורה, שע"ז נתגלה ב- ישראל שרשם — מצ"ז דוקא נעשה שמחה בל"ג, וגם "יחד שבטי ישראל", שכולם שמחים בשוה, כי מצד שורש נפשם כולן מתאימות ואב א' לכולנה, וכל ישראל הם אחים ממש⁵².

(משיחת ליל שמחת תשל"ז)

וישראל משפיעים בחי' זו בתורה, ועי"ז משמחין אותה⁵³.

וזהו גם מה שאומרים פסוקי תורה קודם הקפות ש"מביאים טעמים על השמחה דשמע"צ ושמח"ת" (שהוא כמו פסוקי מלכיות זכרונות ושופרות) — קודם הקפות, שאז הוא עיקר השמחה והריקודים דשמח"ת, מביאים טעמים על שמחה זו מפסוקי תורה, היינו ש- ע"י פסוקי תורה אלו בגדלות הוי' וגדלות ישראל נתגלה ונרגש אצלו השמחה בל"ג כנ"ל, עד שהולך ומקיף ומרקד עם הס"ת.

52 ראה לקו"ת שמע"צ פה, ג. או"ה"ת ה"א ע' תקעו. תש"ה שם בסופו.
53 סד"ה לעושה נפלאות גדולות תש"ד.